

รุ่ง สุจินันท์กุล : การศึกษาเพื่อเสนอแนวความคิดในการอนุรักษ์ศาลเจ้าจีนในกรุงเทพมหานคร
 ที่สร้างขึ้นช่วงสมัยรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 5 อ.ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. ปิ่นขวัญ กาญจนันท์,
 อ.ที่ปรึกษาร่วม : รศ. ทพพรพล จันทโรจนนท์ , 272 หน้า. ISBN 974-334-923-5

ศาลเจ้าเป็นศาสนสถานที่เกิดจากศานาเต๋าและชาวเชื้อจีนบ้าน ที่มีความผูกพันและมีอิทธิพลต่อ
 ชาวจีนโพ้นทะเลและถูกหลานชาวจีนในไทยมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน และเป็นสถาปัตยกรรมแบบจีนประเพณีที่มีความ
 สวยงาม มีความศักดิ์สิทธิ์ และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว รวมทั้งเป็นศาสนสถานจีนที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศไทยและ
 ประเทศจีนด้วย จึงถือได้ว่าศาลเจ้าเป็นสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์อย่างยิ่ง

ดังนั้นจึงทำให้งานวิจัยครั้งนี้ มีจุดประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวความคิดในการอนุรักษ์ศาลเจ้าจีนใน
 กรุงเทพฯ ที่สร้างขึ้นในช่วงสมัยรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 5 โดยมุ่งเน้นในเรื่องสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมเป็นหลัก
 วิจัยจะเริ่มต้นจากการศึกษาทฤษฎี หลักการ และกฎหมายการอนุรักษ์ที่เกี่ยวข้อง ศึกษาประวัติศาสตร์ ความเป็นมา
 และจุดกำเนิดของศาสนสถานประเภทนี้ทั้งที่ประเทศจีนและไทย จากนั้นก็ทำการสำรวจศาลเจ้าจีนของทั้ง 5 กลุ่ม
 ภาษาที่สร้างขึ้นในช่วงดังกล่าวในกรุงเทพฯ ทั้งหมด และนำข้อมูลจากการสำรวจมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ประเด็นหลัก 4
 ประการ คือ บทสรุปของรูปแบบทางสถาปัตยกรรม , หัวใจหรือเอกลักษณ์สำคัญของศาลเจ้า , บทสรุปของปัญหา
 โดยรวม และการประเมินคุณค่าอาคาร สุดท้ายก็นำข้อมูลทั้งหมดมาสรุปเป็นแนวความคิดและแนวทางในการอนุรักษ์
 ศาสนสถานประเภทนี้

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางของการอนุรักษ์และพัฒนาเป็นแนวความคิดที่เหมาะสม เนื่องจาก
 ศาลเจ้าเป็นโบราณสถานที่ยังมีการใช้งานอยู่ โดยมีแนวโน้มไปในทางอนุรักษ์มากกว่าพัฒนาเพราะศาลเจ้ายุคนี้ถือเป็น
 สถาปัตยกรรมที่มีคุณค่ามากซึ่งไม่สามารถหาหรือสร้างทดแทนขึ้นใหม่ได้ ซึ่งแนวทางการอนุรักษ์นี้จะเป็นการรักษา
 คงสภาพเดิมและฟื้นฟูส่วนที่เสียหายหรือเปลี่ยนแปลงจากการใช้งานในอดีต ส่วนการพัฒนาคือการเปิดโอกาสให้มี
 การปรับปรุงในบางส่วนเพื่อให้สอดคล้องต่อการใช้งานในปัจจุบัน แต่จะต้องอยู่ในขอบเขตที่ก่อให้เกิดผลเสียต่ออาคาร
 เก้าอี้ยี่สิบเก้า โดยที่แนวทางการอนุรักษ์ศาลเจ้าในภาพรวมจะมีขั้นตอนที่สำคัญดังนี้

1. ทำการขึ้นทะเบียนศาลเจ้าที่มีคุณค่าสูงเป็นโบราณสถาน
2. ทำการสร้างความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกที่เห็นในคุณค่าของโบราณสถาน รวมทั้งปลูกฝัง
 ทศนคติที่ถูกต้องต่อการอนุรักษ์แก่เจ้าของศาลเจ้าและผู้ถือการ
3. ทำการจัดตั้งหน่วยงานหลักในการดูแลงานอนุรักษ์ และพัฒนาด้านข้อมูลความรู้ของศาลเจ้า
 โดยรวม
4. ทำการปรับปรุงระบบการบริหารจัดการศาลเจ้า
5. ทำการศึกษาพัฒนาในเรื่องข้อมูลความรู้และวิชาช่างที่เกี่ยวกับสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมจีน
6. ทำการตรวจสภาพและดำเนินงานอนุรักษ์ศาลเจ้า โดยที่จะต้องคงหัวใจอันสำคัญของศาลเจ้าทั้ง
 6 ประการ คือ องค์รูปเคารพ , สัญลักษณ์ทางศรัทธาหรือศิลปกรรมตกแต่งอาคาร , การวาง
 ผังบริเวณ , ที่วางและบรรยากาศอันศักดิ์สิทธิ์ , พิธีกรรมทางศาสนา และรูปแบบทาง
 สถาปัตยกรรม
7. ทำการวางแผนการดูแลรักษา

ภาควิชา	สถาปัตยกรรมศาสตร์	ลายมือชื่อนิสิต	รุ่ง สุจินันท์กุล
สาขาวิชา	สถาปัตยกรรม	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา	ผศ. ดร. ปิ่นขวัญ กาญจนันท์
ปีการศึกษา	2542	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รศ. ทพพรพล จันทโรจนนท์

417 4156725 : MAJOR ARCHITECTURE

KEY WORD : Architectural conservation / Chinese shrine

ROONG SUCHINUNKUL : THE STUDY FOR CONSERVATION CONCEPT OF CHINESE SHRINE IN BANGKOK : BETWEEN THE REIGN OF KING RAMA I AND KING RAMA V. THESIS ADVISOR : ASSIST.PROF. PINRAJ KHANJANUSTHITI, Ph.D. THESIS COADVISOR : ASSO. PROF. PORNPAN JONTARONANONT. 272 pp. ISBN 974-334-923-5

Chinese shrine is the place of worship originated from Taoist and folk beliefs that influenced oversea Chinese and Chinese descendant in Thailand for a long time. It has beauty, sacredness and uniqueness that follow the traditional Chinese architecture. Furthermore, shrine is the oldest Chinese religion architecture in China as well as in Thailand, therefore Chinese shrine is considered to be valuable architecture worthy for conservation.

The main objective of this research is to set up the conservation concept of Chinese shrine in Bangkok constructed between the reign of King Rama I and King Rama V, emphasizing on the architectural and work of art conservation. The research method started from the study in theory, principle, technique and law of conservation as well as the study on the history and the development of Chinese shrine. The next step is to survey all of the Chinese shrines of five ethnics in Bangkok, which constructed during these reigns. Four important issues, then, are analyzed namely the architectural style, the essence and identity of Chinese shrine, the analysis of the problems and the architectural value evaluation. Finally, to set the concept and guidelines conservation.

The main concept for conservation derived from the study is the conservation and development approach because Chinese shrine is a living monument. However, in the emphasis is more on conservation because of the high architectural value of the shrine that cannot be reproduce if loss. The conservation principle is the preservation and the protection of the original elements, and the restoration of decayed parts. The development approach is allowed to add-on and change in some elements to accommodate the present usage, with the minimum damage to the original parts. The guidelines for the conservation of the Chinese shrine are:

1. To evaluate the value of the shrines for listed.
2. To encourage the worshipers and owner 's understanding and appreciation of historic building and to promote the attitude of appropriate conservation.
3. To set up a main organization for conservation and knowledge development.
4. To develop the administration and management of Chinese shrine.
5. To study and develop the knowledge of Chinese architecture, work of art and craftsmanship.
6. To investigate the building and to carry out the appropriate conservation work. Six essences of Chinese shrine: deity image, fortunate symbol or decorative art, planning arrangement, sacred space and atmosphere, religion ceremony and architectural style must be retained.
7. To set up a suitable maintenance program.

ภาควิชา	สถาปัตยกรรมศาสตร์	ตามมือชื่อนิติ	รังสิมันต์กุล
สาขาวิชา	สถาปัตยกรรม	ตามมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา	พิณราช ขันจันุสทธิ
ปีการศึกษา	2542	ตามมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม	พจนพาน จันตารอนานนท์